S L O T E R P A R K O O S T O E V E R I N R I C H T I N G S P L A N

Geacht bestuur,

Afgelopen tijd hebben wij samen met Caroline Elbers – Hugenholtz met veel plezier gewerkt aan een inrichtingsplan dat Sloterpark Oostoever zal voorbereiden op een succesvolle toekomst. Aan de basis van het plan liggen het verhaal uit het verleden, het plan uit 2009 dat een participatieproces kende maar geen vervolg kreeg en het huidig beleid. Naast een fantastische kwaliteit als robuust stadslandschap kent de Oostoever ook een aantal problemen waarvan een gebrekkig gebruik en imago, een verwaterd ontwerp en veranderingen in de groeiplaats de belangrijkste zijn. De verandering in de omstandigheden in de vorm van een steeds natter wordende groeiplaats, heeft zowel een bodemkundig als een klimatologische oorzaak. Bovenop het landschap uit het verleden, een vochtig veenweidegebied versterken we de ‘genius loci’ (karakteristiek) van het op het functionalistische volkspark geïnspireerde stadspark door de vernatting te omarmen en in te zetten als nieuw beeldmerk.

Vanuit ieder punt op de lange tijdlijn van de Oostoever hebben we elementen meegenomen in het ontwerp; de stoere ontwerpmiddelen van het oorspronkelijk ontwerp, de vraag om biodiversiteit en aandacht voor buurtfuncties uit de participatie, de ecologische verbinding en de montage aan het metropolitane landschap van nu. Zo heeft de Oostoever een sterke ruggegraat gekregen die met verschillende elementen is opgebouwd zoals bosvakken die door een stevige mantel van struweel zijn omzoomd en een bomenweide. Het gekozen sortiment is inheems en volledig afgestemd op de hoogteligging in het terrein; een eiken-haagbeukenbos op de hogere delen, een schietwilgenbos op de lagere stukken. De soorten die bij dit laatste verbond horen zijn niet alleen geschikt om overstroming buiten het groeiseizoen aan te kunnen maar ook daarbinnen. Hierdoor ontstaat een duurzame opstand. Het struweel in de mantel bloeit van het vroege voorjaar tot in het najaar. Bovendien dragen de heesters vruchten. Zo kan het ‘eetbare bos’, één van de 1001 ideeën, een plek krijgen en scheppen we goede condities voor een foerageer- en leefgebied van bijen en bosvogels. In het bos ligt een open, heerlijk bezonde en beschutte plek waar grote picknicktafels uitnodigen voor het geven van een buurtfeest. De luchtige bomenweide zorgt zowel voor transparantie in de richting naar het water als voor structuur in de lengte van de ruggegraat. Aan de wens voor schaduwplekken voldoen we ook; hier heeft iedereen zijn of haar eigen boom.

Park en stad hebben we op een aantal plaatsen gemonteerd waarbij we de stedebouwkundige lay-out als basis hebben aangrepen om de dooradering te bepalen. Zo krijgt het park een duidelijke hoofdentree aan de stedelijke as van de Robert Fruinlaan – Postjesweg – Kinkerstraat en buurtentrees aan het Christoffel Plantijnpad aansluitend op de specifieke verkaveling van de Hemsterhuisbuurt. In antwoord op de schaal van de plas komen er grote, lange steigers aan de zuid-oostelijke oever, krijgt het hoge bastion een facelift en wordt op de hoek van de Plantijngracht een nieuw laag bastion aangelegd. Tussen de oever en ‘het rondje’ ligt het ‘paddenparadijs’. Dit deel met bestaande poel breiden we uit tot een leefgebied voor amfibieën. Zo wordt een kleine poel een lange strook die aansluit bij de schaal van de plas.

Een belangrijk basisdocument vormt het onderzoek dat door de Bomenwacht Nederland in 2015 is uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat de levensverwachting voor de beplanting van bijna het hele park minder is dan 10 jaar. De vitaliteit van een aantal opstanden is zelfs zo slecht dat deze om veiligheidsredenen meteen gerooid dienen te worden. Het gaat hier om bossen en bomen die de ‘vernatte’ groeiplaatsen niet verdragen. Geld steken in slechte kwaliteit is zinloos dus dat willen we niet voorstaan. Redden wat er te redden valt echter wel. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de ‘vogeleilanden’. Vanuit het

oorspronkelijk ontwerp ligt hier de focus op natuur en mystiek.
De plas blijft dus verborgen achter de eilanden waar de mooie randiepen de grootste kwaliteit vormen. Deze bomen zullen we handhaven en het bos van binnenuit dunnen. Om het eilandgevoel te versterken schonen we één eiland op; iepen maken plaats voor bloeiende moeras- en oeverplanten. Zo ontstaat een ruimere binnenwereld waar we aan de parkkant de randen ruimer maken door in het bestaande bos de vitale bomen te sparen.

De veranderde condities in het park hebben we dus als uitgangspunt genomen en zo van een probleem een kans gemaakt. In filosofische zin is dit een keuze voor een 'cultiverende' in plaats van een 'construerende' ontwerpaanpak. Op een beperkt aantal plekken zullen we echter wel construeren. Daar waar het gaat om de aanleg van bijzondere plekken zoals de stadsentree, de steigers en de paden. Daarnaast verlangen een paar elementen en plekken een eigen aanpak. Het gebruik van de Grote Ligweide vraagt om technische oplossingen om hier droge voeten te houden. Dat geldt ook voor de speelweides. Ook ter plaatse van de lindenblokken, die een groen antwoord vormen op de verkaveling van de Hemsterhuisbuurt, is kap en groeiplaatsverbetering nodig om de nieuwe lindes gezond oud te laten worden.

Bij het beheer van het oostelijk deel van het Sloterpark gaan we natuurvolgend te werk. Dat betekent dat we bij al onze beheerinterventies met de natuur mee beheren in plaats van er tegen in gaan. Dit sluit één op één aan bij het cultiverend ontwerpen.

Tot slot : met het inrichtingsplan is de stoerheid van 1937 in het park weer helemaal terug. Deze stoerheid zit niet alleen in de benadering van de groene bouwstenen maar zeker ook in de inrichtingselementen; steigers, banken en objecten zijn groot. Passend bij de schaal en het imago van Oostoever!

’s Hertogenbosch, 3 juni 2016

Alma Kennis

Ronald Buiting

a k s i s l a n d s c h a p s a r c h i t e c t e n & b u i t i n g a d v i e s
i . s . m . g e m e e n t e a m s t e r d a m - c a r o l i n e e l b e r s – h u g e n h o l t z